

Publicaziun ufficiale

Vschinauncha da S-chanf

Publicaziun da fabrica

Cotres vain publichedas la dumanda da fabrica preschainta:

Patrun/a da fabrica: Angelini Vito, S-chanf
Proget da fabrica: Nouv s-chudamaint da ziplas e silo
Parcela nr./lö: 127/Chauntaluf
Termin d'exposiziun: 23 favrer 2010 – 14 marz 2010

Ils plans sun exposts ad invista illa chanzlia cumünela.

Recuors sun d'inoltrer infra 20 dis a maun dal cussagl cumünel da S-chanf.

7525 S-chanf, ils 22 favrer 2010

Cumischiun da fabrica S-chanf

176.770.226

Publicaziun ufficiale

Cumün da Zernez

Dumonda da fabrica

per fabricats dadour la zona da fabrica

Patrun da fabrica: Cumün da Zernez
 Center cumünal
 7530 Zernez

Proget da fabrica: proget da finischun

Object da fabrica: deponia Sur Röven

Lö: Sur Röven

Parcela: 942

Zona: zona per depositar material e zona per la proteziun da la cuntrada

Ils plans sun exposts ad invista illa chanzlia cumünala.

Recuors da dret public sun d'inoltrer in scrit a la suprastanza cumünala infra 20 dis daspö la publicaziun ufficiale.

Zernez, ils 25 favrer 2010

La suprastanza cumünala

176.770.240

Engadiner Post

POSTA LADINA

Da l'Engiadina.
 Per l'Engiadina.
 Dad Engiadinais.

Schi, eu vögl las infuormaziuns davart l'Engiadina, Samignun e la Val Müstair our da prüma man.

Trametta a mai

- ün abunamaint da prova da 4 eivnas per fr.19.–
- ün abunamaint per ün quart on per fr. 97.–
- ün abunamaint per ün mez on per fr. 116.–
- ün abunamaint per ün on per fr. 169.–

(Predsch per l'ester sün dumonda)

Nom: _____

Prenom: _____

Via: _____

PLZ/Lö: _____

E-Mail: _____

Fax al telefon 081 837 90 91
 Per postaziuns telefonicas:
 tel. 081 837 90 80 obain tel. 081 837 90 90
 Mail: abo@engadinerpost.ch

Ün lö chi fascinescha

Il bain da Zuort in oters mans

D'incuort ha la fundaziun Willem Mengelberg vendü il bain da Zuort in Val Sinestra, Sent.

Il nouv possessur, Peter R. Berry da San Murezzan, til voul ütilisar inavant tenor l'intent da la fundaziun.

Aint in Val Sinestra, sün territori da Sent, là, ingio cha l'aua da Laver sbocca aint illa Brancla, tanter las duos auas sün 1711 m s. m. es situà il bain da Zuort. Bod ün mez milleni düra l'istorgia da quist bain paubil. Ils prüms documaints da Zuort sun datats dal 1546. Tras e tras l'istorgia da Zuort vegn adüna darcheu manzunà il mantegnimaint da la via. Quai dà perdüta da las colliaziuns da l'Engiadina cull'Austria sur il Cuolmen Fenga. Eir amo hoz es l'access da Zuort difcil, perquai cha quist territori sulvadi vain adüna darcheu donnagià da lavinas, auazuns e boudas. Per turists es Zuort ün lö d'excursiuns retscherchà. Ils ultims 59 ons es stat il bain in possess da la Fundaziun Mengelbert.

Uriundamaing compigliaiva il bain da Zuort üna parcella terrain agricul ed üna chasa cun stalla e tablà. L'on 1912 es stat il cuntshaint dirigent ollandais Willem Mengelberg talmaing fascinà da quist lö, ch'el ha acquistà ün toc terrain ed ha fabrichà là üna chasa cun l'intenziun da pussibilitar a musicists da's laschar inspirar. Dal 1920 ha el cumprà eir il bain paubil da Zuort cun l'ustaria ed ha fabrichà davopro amo duos ulteriurs edifizis; ün es la chapella cun intagls e purtrets cuostaivels ed üna sunaria da 16 sainins. Quista chapella ha el fabrichà sco ingrazchamaint cha la Svizra e l'Olanda sun statts schaniadas dürant la Prüma guerra mundiala.

Il dirigent Willem Mengelberg

Willem Mengelberg es nat l'on 1871 ad Utrecht in Olanda. Fingia cun 21 ons es el dvantà directer general da musica a Lucerna e trais ons plü tard manader da l'Orchester Concertgebown ad Amsterdam. Cun quel ha el ragiunt il punct culminant da seis success ed es gnü renomnà sün tuot il muond. Tras ils concerts a Lucerna ha el imprais a cugnuscher la Svizra, ingio ch'el ha fat regularmaing vacanzas. El tscherchaiva la quietezza e la gliud simpla. Uschea es el rivà üna vouta per cas aint in Zuort in Val Sinestra. Cun quist lö idillic es el stat collià pel rest da sia vita. Dürant la Seguonda guerra mundiala ha seis succes gnü üna fin. Mengelberg ha dat concerts pels naziunalsocialists. Quai nu til han ils Ol-

landais pardunà. I til es gnü scumandà da diriger orchesters in Olanda ed el ha stuvü dar giò seis pass. Uschè ha passantà Mengelberg ils ultims ons da sia vita abandonà aint in Zuort, ingio ch'el es mort l'on 1951.

In seis testamaint ha scrit Mengelberg cha'l possess da Zuort dess gnir administrà d'üna fundaziun. El ha fixà ils dovairs e las intenziuns da la fundaziun, nempe pussibilitar a musicists da tuot las naziuns, pustüt però ad Ollandais, da chattar l'inspiraziun artistica illa chasa Mengelberg; dar stipendis a musicists giuivens vaschins da Sent; mantgnair e chürar ils edifizis da Zuort e garantir l'access. La fundaziun es gnüda fundada ils 22 marz 1951 ed es activa amo hoz. Causa cha las differents incumbenzas dan blera lavur e cha a lunga vista füss la fundaziun gnüda eir a seis cunfins finansials, ha il cussagl da fundaziun trat in consideraziun la vendita Zuort. Quista strategia nun han pudü sustgnair tuot ils commembers. Id ha dat müdamaints aint il cussagl e la fin dal 2009 ha il cussagl da fundaziun decis da vender il bain.

Zuort, ün lö chi attira

Sco quai cha Mengelberg es stat fascinà da quist lö idillic s'han eir ils differents fittadins as chattats bain a Zuort. Seis prüm fittadin, Clot Curdin da Sent, es dvantà ün bun ami da Mengelberg. Mengelberg ha intimà a Clot Curdin, chi vaiva ün bun man per intagliar in lain, da's dedichar a l'artisanat. Clot Curdin ha pudü sviluppà sias abiltats cun construir ed intagliar decoraziuns illa chapella ed eir illa chasa d'abitat.

Eir pel fittadin actual dal bain paubil, Martin Noggler, chi d'eira stat da giuven sco signun ill'Alp Muranza,

es stat Zuort ün sömme. L'on 1992 til ha el pudü realisar e tour a fit il bain insembel cun sia duonna Annatina. «Difficil esa schi s'ha uffants chi van a scoula. Lura s'esa adüna mez quaint e mez coura. E lura la via...» El quinta da las naiveras dal 1999 chi til han fat star var trais eivnas ill'isolaziun cun seis muvel e cul tet chi scuoschiva suot la gronda naiv, da la greiva lavur cha tuot sia famiglia ha tut per mans, ma pustüt dal plaschair dal contact culs giasts.

Eir Peter R. Berry da San Murezzan es stat fascinà da prüma davent da quist lö. Per cas ha el dat ögl l'insert, ha visità Zuort ed ha savü: «Quist es quai ch'eu tscherchaiva». Infra var duos mais es stat cumprà il bain. Berry es inspirà da bleras ideas. Uossa es el landervia ad examinar quant inavant cha quellas as laschan realisar. La nona da Berry d'eira eir Ollandaisa ed el voul sgür mantgnair il bain da Zuort i'l sen da Mengelberg. «Scha eir cun tschertas müdadas, Zuort dess gnir mantgnü a la publicità. In varsaquants mais es poss eu lura tradir daplü da l'avegnir da Zuort», manaja el cun tun persvas. (anr/ads)

Zuort culla Chasa Mengelberg – daspö il principi favrer in possess da Peter R. Berry da San Murezzan.

Emischiun cun Gabriella Binkert

Televisiun Gabriella Binkert (49) es activa in Val Müstair: Ella chi'd es gnüda nanpro ed ha imprais rumantsch es impiegada, mastrala da la regiun, manadra da la Biosfera, presidenta da la Tessanda Val Müstair e presidenta dal pps da la Val Müstair. Ed ella es da pel s-chüra. Il reporter Roger Brunner da la Televisiun svizra SF1 ha accompagnà a Gabriella Binkert sün seis viadi in Nigeria ch'ella ha fat in tschercha da sia sour, da sias ragischs. Id es ün viadi, dürant il qual i dà inscuters da las plü differentas culturas. Il viadi es eir plain surpraisas per la politicra chi sustegna la tenuta rigurusa da la pps in quai chi regarda ils esters in Svizra. L'emischiun «Reporter – Die farbige Präsidentin» vain muossada in marcurdi, ils 24 favrer, a las 22.10 sün SF1. Repetiziuns: gövgia, 25 favrer, a las 14.35 sün SF1 ed als 28 favrer a las 07.30 ed a las 09.20 sün SFinfo. (anr)

Forum

Na a l'invöl da rentas

Pel ps es la reducziun previsa da la tariffa da conversaziun da la seguonda pütta a 6,8 pertschient ün invöl da rentas. Perquai disch el na ad üna renta plü bassa. Intant cha'ls cuosts d'administraziun per l'AVS as muntan a 25 francs per on e per persuna sgürada importan quels cuosts pro las chaschas da pensiun privatas ca. 700 francs. Bliers managers da sgüranzas as laschan pajar üna paja dad ün o plüs milliuns per on. Las sgüranzas vessan perquai avuonda pussibilitats per reduer las expensas sainza stuvair scurz-nir las rentas.

Ün ulteriur proget da votaziun pac social es la nouva egualisaziun da finanzas NEF. Il privel es massa grond, cha scoulas e servezzans socials gnian suot las roudas. Massa gronda es l'intschertezza a regardar las consequenzas per las regiuns periferas. Quista NEF ha massa gronds deficits. Perquai disch il ps na a l'NEF.

Parti socialdemocrat
 Engiadina Bassa

Vender la frütta, na la bos-cha.

Glista Libra – nus essans activs.

il CHARDUN

Per las tschernas dals 7 marz in Engiadina'Ota sustgnins nus candidats pel Cussagl da cumön chi sun independents avuonda dals partius per nun as lascher aint in confruntaziuns politicas ma chi chattan soluziuns pels problems concrets scu: las abitaziuns a predschs radschunavels pels indigens, la contingentazin stricta per las abitaziuns da vacanzas, la proteziun dal ambiat e la trasparenza da las fatschendas administrativas. Nus giavüschains eir divers commembers da lingua rumantscha. **Vuschè pels candidats seguaints chi s'intermettan in quist sens:**

Rumauntschs:

Göri Klainguti
Emilia Zangger
Carola Bezzola
Angela Luzi

Jost Falett
Marcello Giovanoli
Daniel Badilatti

Oters:

Hansjörg Hosch
Katharina von Salis
Andreas Weisstanner
Barbara Jenny
Felix Dietrich

Cordula Seger
Nicola Caduff
Jim Rogantini
Maurizio Greutert

Nus cussgliains eir da vuscher NA pel credit da stüdi da 400 000 francs per ün asil da chüra zuppo davos l'ospidel da Samedan.

176.770.235

Gioda il mumaint,
 perche cha tü nu poust sviar tia sord

Annunzcha da mort

Inaspettadamaing, davo ün attach d'astma es

Jacques Martin Gross

1960 – 2010

mort in sia chasa, relaschand ün grond cordöli

Famiglia in led:
 Famiglia Gross
 7534 Lü

Jon Chasper, Ladina, Alex e Lea
 Rea Heussner cun Steffi e Marc
 Elisabeth Gross-Wallnöfer, mamma
 fradgliuns cun famiglias, paraints
 ed amis

Il funaral chatta lö in venderdi, ils 26 favrer 2010, a las 14.00 davant chasa a Lü.

176.770.256

«Cò, ün bun flyer!»
 «Thank you, good liar.»

göri, The dipl. Etiquett Shwindler
www.glistalibra.ch

176.510.030